

РЕШЕНИЕ

№ 1266

гр. София, 01.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в закрито заседание на първи декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Иванка Ангелова

Членове: Красимир Машев
Златина Рубиева

като разгледа докладваното от Иванка Ангелова Въззивно гражданско дело № 20211000501613 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и следващите от ГПК.

С Решение № 260011 от 26.02.2021г., постановено по т.д. № 93/19г., на ОС-Кюстендил, I ГО, 1-ви състав, ответното застрахователно дружество ЗД „Евроинс“ АД е осъдено да заплати, на основание чл. 226, ал.1 КЗ (отм.) на К. А. В. и на Н. Г. В. сумата от по 15 000 лв. (за всеки), представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на Н. А. В., настъпила вследствие на ПТП от 15.07.2014г., ведно със законната лихва върху всяка сума, считано от 18.03.2016г. до окончателното изплащане, като са отхвърлени исковете до пълния предявен размер от по 80 000 лв. за всеки от ищите, както и претенцията за заплащане на законна лихва за периода от 15. 07.2014г. до 17.03.2016г.; на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, във вр. с чл. 38, ал.1, т.2 от ЗА да заплати на адв. П. К., сумата от 1 716 лв., с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение и на основание чл.78, ал. 6 ГПК в полза на ОС-Кюстендил сумата от 1 275 лв., представляваща дължима държавна такса и разноски за вещи лица. С решението ищите са осъдени да заплатят на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК на ЗД „Евроинс“ АД сумата от 612,50 лв., представляваща направени по делото разноски.

Решението е обжалвано от двете страни – от ищите в частта, с която са отхвърлени предявените искове за неимуществени вреди за сумата над 15 000 лв. (за всеки) до сумата от по 45 000 лв., а от ответника – в уважената част, с подробно изложени съображения в обстоятелствената част на жалбите. Всяка страна оспорва жалбата на насрещната страна.

Софийски апелативен съд, след като обсъди жалбите във връзка с атакувания съдебен акт, намира следното:

Жалбите са допустими - подадени в срока и са срещу подлежащ на въззивно обжалване по силата на чл.258 от ГПК съдебен акт.

Преценявайки основателността на жалбите, съдът намира следното:

Предявените субективно съединени иски са с правно основание чл. 226, ал.1 КЗ (отм.) – претендират се обезщетения за неимуществени вреди от настъпило на 15.07.2014г. ПТП, при което е починал Н. А. В., внук на ищите, пряко от застрахователя по риска „Гражданска отговорност“, ведно със законната лихва върху сумите до окончателното им изплащане.

За да постанови обжалвания акт, първоинстанционният съд след анализ на събраните по делото доказателства е приел за установени предпоставките за ангажиране отговорността на застрахователя – противоправно поведение на делинквента, както и че управляваното от последния моторно превозно средство е с покрито от ответника застраховка по риска „Гражданска отговорност“. По отношение размера на претенциите, след обсъждане на свидетелските показания, като е съобразил вида на връзката, която са имали ищите със своя внук и отражението, което е имала смъртта му върху живота на неговите близки, е счел, че справедливият размер на обезщетението, на което имат право К. А. В. и Н. Г. В. се равнява на сумата от по 45 000 лв. за всеки. Така определените обезщетения са редуцирани съобразно приетия процент на съпричиняване от страна пострадалия за настъпването на инцидента в размер на 2/3, като съдът е присъдил на ищите обезщетение за неимуществени вреди в размер на по 15 000 лв. за всеки от тях.

Решението, в частта, с която са отхвърлени преките иски за сумата над 45 000 лв. за всеки до пълния предявен размер от по 80 000 лв., ведно с претенцията за присъждане на законна лихва, като необжалвано е влязло в законна сила.

В рамките на правомощията си по чл.269 от ГПК въззивният съд намира следното:

Предмет на въззивното производство са основателността на преките иски, размерът на определените обезщетения, както и размерът на съпричиняване от страна на пострадалия за настъпване на вредоносния резултат.

С оглед становищата на страните, няма спор по част от елементите от фактическия състав на чл. 226, ал.1 от КЗ (отм.), а именно: наличие на увреждане от управляващ застраховано при ответното дружество моторно превозно средство, противоправното поведение и вината на който, са надлежно установени. Не се спори, че ищите са баба и дядо на починалия, т.е. не са сред кръга от лица, посочен в ППВС № 4 от 1961г., раздел III, т.2, или тези в ППВС № 5 от 1969г. Ищцовата страна се позовава на т.нар. „разширен кръг“ по смисъла на ТР №1/21.06.2018г. на ВКС по т.д. № 1/2016г., ОСНГТК, с което обосновават материалната си легитимация да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък по изключение, като твърдят, че с починалия е създадена трайна и дълбока емоционална връзка и от неговата смърт търпят продължителни болки и

страдания.

Съобразно изясненото в задължителните за правосъдните органи тълкувателни акта на ВС, респ. на ВКС, правото на най-близките да получат обезщетение не е абсолютно – то може да бъде упражнено, ако претендираният обезщетение докаже, че действително е претърпял неимуществени вреди, които е справедливо да бъдат обезщетение съгласно нормативните правила, уредени в чл. 52 ЗЗД. Прието е, че макар и бабите/дядовците и внуците да са част от най-близкия родствен и семеен кръг, поради което връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост, при смъртта на някой от тях, причинена от деликт, за преживелия близък се поражда субективно право да получи заместващо обезщетение за причинените му неимуществени вреди само по изключение, а именно когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка. В тези случаи за получаването на обезщетението няма да е достатъчна само формалната връзка на родство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен обосновават основание да се направи изключение от разрешението, залегнало в постановления № 4/61 и № 5/69г. на Пленума на ВС – че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия.

По възражението на въззивното застрахователно дружество за неприложимост на ТР №1/2018г., тъй като събитието е настъпило през 2014г., намира следното: Настоящият състав споделя приетото с решение № 170 от 17.09.2018г. по гр.д. № 2382/2017г. на IV г.о. на ВКС, разбиране, че доколкото законът не е предвидил начален момент на действие на Тълкувателните решения, постановените по реда на чл. 124 от действащия Закон за съдебната власт, респ. по чл. 84, ал. 1, т. 2 ЗСВ (отм.), както и на тълкувателните ППВС по чл. 58, т. 1 и т. 2 във вр. с чл. 59 ЗУС (отм.) – задължителни за органите на съдебната и на изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове, не съществуват самостоятелно, тъй като с тях не се създава ново правило, а се извършва общо тълкуване на конкретна правна норма, по повод прилагането на която е възникнала противоречива или неправилна съдебна практика, за да се осигури еднаквото и точно прилагане на закона от съдилищата. Даденото с тях тълкуване важи от момента, в който правната норма е влязла в сила, т. е. счита се, че тя още тогава е имала съдържанието, което впоследствие е било посочено в съответния тълкувателен акт. Когато след издаването на такъв тълкувателен акт е настъпила промяна било в самата тълкувана норма или свързани с нея други правни норми, било в общественоекономическите условия, които правят даденото вече тълкуване на същата неприложимо или несъответно на действителния смисъл на закона, то постановеният нов тълкувателен акт, с който даденото вече тълкуване се изоставя, за да бъде възприето ново, няма обратното действие, присъщо на първоначалните. Установеното от такива тълкувателни актове следва да се приложи по производства, които са висящи пред редовна съдебна инстанция. Такъв е и настоящият случай, в който производството е образувано след приемане на ТР №1/2018г. на ОСНГТК.

От лексикална гледна точка терминът „изключителност“ означава обстоятелство, което се е осъществило извън обичайното, типичното проявление на фактите и явленията в обективната действителност, т.е. когато неговите проявни форми излизат извън повтарящото се в живота правило за поведение. Изключението се свързва с отклонение от типичното, често повтарящото се, извън обичайната социална, емоционална и духовна среда, в която човек се ражда, развива и получава духовна, морална и материална подкрепа. Следователно, духовната връзка между починалия и родственика, в случая между баба, дядо и внук, трябва да е изградена и да се развива в по-дълбока, по-трайна и в по-голяма степен от общоприетите за морала на съвременното българско общество емоционална привързаност, така че скръбта от трагичната кончина на близкия родственик значително да превишава интензитета на естествената скръб, чувство за безпомощност и трагична непрежалимост. Съответно, когато преживелият родственик е в състояние в един сравнително кратък период от време да се отдели от естественото състояние на скръб, мъка и вглъбеност, то изживените болки и страдания при трагичната кончина на негов близък не биха се отличавали с изключително висок интензитет по смисъла на тълкувателните разяснения на ВКС.

В конкретния случай в тежест на ищците, баба и дядо на починалия от процесното застрахователно събитие, е установяването чрез главно и пълно доказване, че изградената с починалия родственик духовна и емоционална връзка е сходна с тази между дете и родители, да е била трайна, като болките и страданията от загубата на по-младия родственик да са с по-висок интензитет от обичайните, продължили в относително по-дълъг период от време. Такава житейска връзка би възникнала, напр. когато отношенията между баба/дядо и внук са били сходни с тези, съществуващи между дете и родител, в случай на смърт на родител, при лишаване от родителски права, при фактическо трайно дезинтересиране на родителя от неговото дете, продължителна обективна фактическа невъзможност на родителя да се грижи и възпитава детето си, като в тези случаи бабата и/или дядото изцяло заместват родителската грижа и отговорност. В такава житейска ситуация, когато внукът възприема своята баба/дядо като изключително близък човек, на когото основно да е разчитал през своето социално и нравствено съзряване, смъртта на този близък родственик би довело до травматични последици в психиката на бабата/дядото, които би следвало да бъдат обезщетени по смисъла на чл.52 ЗЗД.

От заключението на изготвената по делото СПЕ, се установява, че по отношение на К.В. липсват данни за патология било като биологичен терен, било като вродени или придобити органични увреди, които да представляват основание за повдигане на хипотеза за отклонения в развитието и в интелектуалното ѝ съзряване. Последната е с интелектуални възможности в границите на норми за възраст и образование. Не е била обект на някакво специализирано/психиатрично и психологично третиране относно психичното и развитие и възможности до този момент. Личностово е със структуриран характер и темперамент. Притежава приемливи базисни умения за справяне в ситуации с ниска и средна сложност от елементарно житейски тип, за което разчита на подкрепа от семейството. Има добри умения за общуване, но в поведението си е малко пасивна, затворена, избягваща общуване с приятелски кръг и от части и с близките. Водеща емоция през цялото това време е загубата на интерес и удоволствие от дейности, които

нормално носят удоволствие, липса на емоционална реакция към оби чайно приятна среда и събития. Налице са паника, отчаяние, пасивна подчиняемост, безизходица и безперспективност. В прогностичен план при нея типът и продължителността на реакциите са различни и са с продължителност от датата на инцидента до настоящия момент. Към момента на изследването е била във висока степен на тревожност и безпокойство, вследствие негативните преживявания при произшествието.

Психичното състояние на Н.В. е определено като изключително тревожно. Създалата се ситуация е възприета от пострадалия като дълбоко травмираща. Възприятията и интерпретацията му са интензивно-емоционално ангажирани по посока застрашеност и нежелание за предотвратяване негативно преживяване, като няколко месеца непосредствено след него са протичали по-бурно, като симптомите по-нататък най-често се вписват в картината на Постравматично стресово разстройство. Налице са симптоми, включващи епизоди на повтарящо се изживяване на травмата под формата на внезапно оживяване на минали сцени, сънища или кошмари, отчужденост от другите хора, липса на съзвучност спрямо заобикалящата среда, отчита се чувство на безизходица и избягване на действия и ситуации, напомнящи на пострадалия за първоначалните негативни преживявания, но без промяна на личността. Това страдание е в пряка причинно-следствена връзка с преживяното вследствие на инцидента. Към момента на изследването ищецът се е намирал в състояние на тревожност във високите граници на нормата. Страданията, които е преживял и продължават да го съпътстват са в причинно-следствена връзка със загубата на внука му.

Съдът кредитира заключението изцяло, тъй като последното е изготвено от експерт, който притежава необходимите познания и опит, за да отговори на поставените въпроси изчерпателно и обективно.

От събраните по делото доказателства – свидетелски показания на свидетелката С. В. – снаха на ищците и майка на починалия, се установява, че ищците научили за инцидента по телефона. Прилошало им. Свидетелката и семейството ѝ живеели на втория етаж, а ищците на първия етаж в една и съща къща. Дядото и бабата се грижили за внука си. Когато свидетелката отсъствала по работа, те го гледали като дете. Пострадалият бил кръстен на дядо си. Бил добро и работно дете. След 8-ми клас отишъл да учи в гр. ***, като се прибирал вкъщи за почивните дни. Бил отличен ученик. Винаги първо влизал при баба си и дядо си. Конфликти в семейството никога не било имало. Трагедията се отразила тежко на всички. Ищците нямали други внуци. След загубата на Н. вече нямали желание за нищо. Все още не били преодолели загубата. Разчитали, че като останалите ще им помага. Според свидетелката връзката между ищците и внука им била много силна. Последният израснал пред очите им. К. имала диабет и приемала лекарства за него преди инцидента. Докато пострадалият бил малък, тя минала на инсулин, а вече се налагало да постъпва в болница и зрението ѝ било зле. Преди произшествието дядото бил поддържан човек, а след това здравословното му състояние се влошило.

По делото са събрани и показанията на свидетелката Р. В., дъщеря на ищците, от които се установява, че последната се притеснявала да съобщи за случилото се на родителите си. Извикала съседите при майка си, в случай, че ѝ прилошее, а баща ѝ не бил на себе си. Ищцата преди това била весел и общителен човек, радвала се на внука си, но инцидентът я сломил тотално.

Ищецът бил в добро здравословно състояние, но то се влошило след произшествието. Говорил несвързани неща, ставало му лошо и му се виел свят. Н. бил постоянно при близките си, тъй като живеели в една къща. Още с раждането му бабата започнала да полага грижи за него. Той им останал единствен внук след смъртта на по-голямата му сестра. Н. постоянно помагал на дядо си с работа, бил близък и с баба си, много им споделял. Вследствие на стреса от случилото се здравословното състояние на ищцата се влошило още повече. Вече била инвалид. Дядото известно време след случилото се бил в „състояние на ненормалност“, но се стараел да се държи, колкото може. Все още ищите не могли да преживеят загубата на внука си. Продължавали да говорят за него, като единствената им утеха били хубавите спомени. Въпреки, че били изминали над 6 години от инцидента, ищите продължавали да спазват обичаите, свързани с почитане на смъртта му, и да ходят на гроба му всяка събота, въпреки тежкото състояние на ищцата. Последната страдала от диабет преди инцидента. Във връзка със заболяването К. имала здравословни проблеми и преди произшествието, но след настъпването му вече напълно рухнала. През 2007г. починала сестрата на Н.. Свидетелката, дъщеря на ищите, няма деца.

От показанията на свидетелката Ц. М., кума на родителите на пострадалия, се установява, че ищите понесли смъртта на внука си много тежко. Той им бил останал единствен внук. Докато сестра му била болна и майка ѝ я водила до ***, те се грижили за Н.. Бил обично дете. Последният помагал на баба си и дядо си, прекарвали време заедно и си споделяли. Когато майка му отсъствала от града, той оставал при ищите. След инцидента здравословните проблеми на К. се задълбочили. Ищите почитали паметта на внука си.

По делото са събрани и показанията свидетелката Н. С., сватя на ищите, от които се установява, че последните приели много страшно и лошо случилото се. Н. бил възпитано и учено дете. Бил в близки взаимоотношения с баба си и дядо си. Когато каква му се разболяла през 2001г., ищите го гледали. Пострадалият им помагал. Преди инцидента ищите били весели хора, а след това станали по-затворени. Променил се животът им. Ходили редовна на гробищата, като бабата вече не можела, тъй като не виждала.

Съдът цени свидетелските показания, тъй като са преки и непосредствени, както и не са в противоречие с останалия доказателствен материал по делото. От същите се установява превишаващи естествената скръб и страдания от трагичната кончина на техния внук, което обуславя изключителността на тези негативни емоционални състояния. За специфични в случая съдът намира обстоятелствата, че Н. е останал единствен техен внук след смъртта на сестра му, нямат внуци от дъщеря си; грижили са се за него, докато родителите му са били ангажирани с болестта на по-голямото им дете през периода 2001г.-2007г., когато е починало, т.е. от 3-годишната до 10-годишната му възраст; кръстен на дядо си; живеели са на различни етажи от една и съща къща и са били непрекъснато заедно, помагали са си и са си споделяли. Пострадалият е бил на 15 години при настъпването на инцидента, а ищите – на 66 г., съответно на 68г. Животът за тези хора е загубил смисъл, като надеждите и очакванията им са били свързани основно с това дете. Загубата им е непрежалима, като продължават да изпитват чувство на тревожност и безизходица от станалото.

По спорния въпрос за размера на обезщетението за неимуществени

вреда, настоящият състав намира, че определеният от състава на ОС-Кюстендил размер от по 45 000 лв. е завишен, несъответстващ на преобладаващата практика на съда за сходни случаи.

Действително ишците са преживели изключително тежката загуба, като смъртта на единствен внук е променила в негативен аспект целия им живот и до голяма степен е обезсмислила в техните очи всички планове за бъдещето. Негативните изживявания са довели до влошаване на тяхното физическо и психическо здраве. Въпреки изключително близките отношения, които са имали помежду си, става въпрос за роднини, които не са от най-тесния и близък кръг. Момчето е имало своите родители, които са го отгледали и са се грижили за него, и при посочените по-горе специфични обстоятелства имат право на по-високо от обичайно присъжданите за периода обезщетения. В случая ролята на бабата и дядото е второстепенна, за разлика от случаите, в които един от двамата или и двамата заема ролята на родителите изцяло. Живеейки заедно, ишците са изградили силна връзка с внука си и безспорно са претърпели тежка загуба, но от събраните доказателства се установи, че момчето е предприело стъпки да поеме по собствения си път още от ранна възраст, като е учило в друго населено място и се е прибиращо вкъщи през почивните дни. В тази хипотеза, нормалното е да могат да разчитат за помощ на старини на сина си, бащата на Н., както и на живеещата при тях дъщеря – свидетелката Р. В.. Също следва да се отбележи, че здравословното състояние на ишцата е било влошено и преди настъпването на инцидента. Макар безспорно стресът от такова травмиращо събитие да влияе върху протичането и развитието на състоянието ѝ, то не се доказва каква точно е степента на това влияние.

При тези данни, настоящият състав, като взе предвид и приетите от практиката обичайни размери в подобни случаи, социално-икономическите условия на живот в страната ни към процесния период, намира, че сумата от по 25 000 лв. представлява справедливо по смисъла на чл.52 ЗЗД обезщетение.

Относно възражението на ответника, свързано с приложението на § 96, ал. 1 от ПЗР на КЗ, настоящият състав изцяло споделя приетото от първоинстанционният съд, като на осн. чл. 272 от ГПК препраща към мотивите на решението в тази част.

По оплакванията на ишците относно приетото за основателно от първоинстанционният съд възражение за съпричиняване, въззивният състав намира следното: По отношение твърдяното от застрахователя противоправно поведение, изразяващо се в: - управление на мотор без поставена предпазна каска; - че е управлявал МПС, за което не е имал сключен договор „Гражданска отговорност“; - за нарушение на правилото на чл.49 ЗДвП, за това, че като е излизал от земен път на път с настилка, не е изпълнил задължението си да пропусне движещите се по пътя с настилка пътни превозни средства, в случая движещия се по пътя трактор; както и за неупражнен родителски контрол, съставът на окръжния съд е приел недоказаност сочените прояви да са в причинно-следствена връзка с пътния инцидент и последвалата смърт на пострадалия. Във въззивната жалба на застрахователя липсва довод за необоснованост на така направения от съда извод, поради което въззивният

състав не дължи разглеждане на възражението за съпричиняване по тези факти.

За да приеме доказаност на възражението за съпричиняване в размер на 2/3, първоинстанционният съд е приел за доказано твърдението на ответника, че В. сам се е поставил в риск, тъй като бидейки непълнолетен е управлявал МПС-мотоциклет без да има нужната за това правоспособност, гарантираща му определени знания, умения и опит, както и че се е движел с несъобразена скорост. Въз основа на експертното заключение и разясненията на вещото лице в съдебно заседание, съдът е приел за установено, че след като В., управлявайки мотоциклета, е навлязъл на пътя с настилка, е имал техническата възможност да възприеме насрещно движещия се трактор, който поради тесния път е бил навлязъл в неговата /на моториста/ пътна лента, да избере траектория на движение, позволяваща му разминаване с трактора, тъй като са му били нужни 50-60 см, а свободната част е била 1.10 м, както и да избере подходяща скорост – при движение с 32 км/ч, вместо установените 42.3 км/ч, при които ПТП е било предотвратимо – нарушения на чл. 150а, ал.1 от ЗДвП и чл.151, ал.1,т.2 от ЗДвП. Пострадалият е избрал такава траектория на движение и скорост, при които вместо да осъществи разминаване, е изгубил контрол върху мотоциклета и се е ударил в насрещно движещия се трактор – нарушение на чл.20, ал.2 от ЗДвП. От тук е направен извод, че липсата на правоспособност и ниската възраст са довели до погрешни решения и извършването на неправилни действия, които са в пряка причинна връзка с произшествието, при което е настъпила смъртта му. Преценено е, че неговият принос надхвърля този на водача на трактора, допуснатото нарушение от когото е на чл. 20,ал.2,изр.2 ЗДвП, тъй като е бил длъжен да намали скоростта и в случай на необходимост да спре при възникване на опасност за движението.

Оплакванията на ищцовата страна във въззивната жалба са за необоснованост на извода, че мотористът е имал възможност да се размине с насрещно движещия се трактор и за неправилност на приетия по-голям принос.

За установяване механизма на ПТП в първоинстанционното производство са събрани показанията на посочените от ответното дружество свидетели Д. и В., от които се установява, че видимостта на мястото на инцидента е добра, а пътната настилка е асфалтирана. Десният банкет на пътя при спускане представлявал пясък с камъчета. Според тях било възможно, ако с дясната гума се движи по банкета, тракторът да не навлиза в лявата пътна лента.

По делото са събрани и показанията на свидетеля В. С., управлявал процесния трактор по време на инцидента. Свидетелят твърди, че улицата, по която се движил и на която настъпил инцидента, била стръмна и тясна. Налагало се водачите да се изчакват, за да се разминат с трактора. При спускането му надолу по улицата от лявата му страна излязъл мотористът, който вместо да мине в негово дясно, отишъл в дясно спрямо трактора. Свидетелят твърди, че имало достатъчно място за моториста да мине

отстрани /отляво/ на трактора. След като го видял трактористът започнал да спира, но настъпил удар. Твърди още, че мотористът не направил опит да спре, имало следи оставени от гумите на мотора, където последният е подал газ. Свидетелят се движил възможно най-дясно на пътя, като заемал част от лявата пътна лента.

От заключението на приетата пред първата инстанция САТЕ се установява, че на 15.07.2014г., около 09.30 ч. на ул. „Юри Гагарин“ в гр. ***, се движил колесен трактор „МТЗ-80“, с рег. № КН 1446 ЕВ, управляван от В. С. С. със скорост от около 25 км/ч, теглейки ремарке. В същото време от У-образното кръстовище на улицата с път без настилка срещу него се насочил мотоциклет „Ямаха ДТ“, модел „125 Р“, с рег. № Е 0580 В, управляван от 15-годишния Н. А. В., който се движил със скорост от 42,5 км/ч преди задействането на спирачките – при задействането им задното колело на мотоциклета блокира и е отбелязало спирачна следа с дължина 16,58 м. Трактористът, забелязвайки движещия се срещу него мотоциклетист, не е действал веднага спирачната система, която била с понижена спирачна ефективност. Водачът на трактора счел, че има достатъчно място, за да се разминат двете превозни средства, тъй като на мотоциклета са му били нужни около 50 – 60 см ширина, а били налични 1,10 м. Трактористът действал спирачната система едва когато видял, че мотоциклетът се движи неуверено и губи управление, като успял да спре след като изминал около 16 метра, когато е настъпил удар с мотоциклетиста, при който последният паднал пред трактора, като в последствие задната му гума минала през мотоциклета и тялото на пострадалия.

Според вещото лице процесното ПТП е настъпило по вина и на двамата водачи - имали са възможност да се възприемат от разстояние 60 м едно от друго, като при своевременна реакция от тяхна страна инцидентът е можело да бъде предотвратен. Експертът е посочил, че скоростта на движение на мотоциклетиста е съобразена по отношение преодоляване на завоя с радиус от 37 м при включване при У-образното кръстовище с ул. „Юри Гагарин“, но счита, че същият е трябвало да съобрази избирането на скорост на движение с възможността да спре при внезапно възникване на препятствие, каквото е било движението по средата на тясната 2,90 м улица на трактор, теглещ ремарке. Според вещото лице технически съобразената скорост в случая би била 32 км/ч, при която мотоциклетистът би могъл да осъществи безпрепятствено разминаване с трактора. Водачът на трактора също е имал възможност да предотврати настъпването на инцидента, при положение, че е действал своевременно спирачната система на превозното средство.

В о.с.з. вещото лице е посочило, че закъснялата реакция на тракториста е причина за настъпването на процесното ПТП, въпреки, че не я намира за толкова значима в случая. Експертът е разяснил, че ширината на пътното платно в мястото на ПТП е 2,90 м, а тракторът е широк 1,80 м, при което ако последният не излиза на банката, за преминаването на моториста остават 1,10 м от лявото платно, което е достатъчно. Вещото лице посочва, че тракторът е

можело да навлезе с дясната си част в банката и да не навлиза в лявото пътно платно за движение, което е имал време да стори и при възприемането на насрещно движещият се мотоциклет, но счита, че не го е направил, тъй като водачът му не е очаквал мотоциклетистът да изгуби управление, а и последният е имал достатъчно място да премине. Според експерта правилно е тракторът да се движи по пътното платно, а при необходимост, по преценка на участниците в движението, да отбие встрани, за да може да се размине с друго превозно средство.

Заклучението е прието, неоспорено от страните, поради което съдът го кредитира, но без в частта, в която вещото лице е правило предположения за реакциите на участниците в инцидента, както и досежно възможността за разминаване.

Настоящият състав намира за необоснован направения от първостепенния съд извод за възможност мотоциклетистът да осъществи безпрепятствено разминаване с трактора на оставащите свободни 1.10 м от лявото платно, при приети параметри от 2.90 м ширина на платното и 1.80 м ширина на трактора. В случая не е съобразено, че тракторът е теглили ремарке, което обичано е по-широко, което съответства и на приетото в мотивите на присъдата досежно механизма на ПТП, а именно – ширина от 1.97 м габарити на трактора. Следователно, оставащото отляво на трактора до банката разстояние в идеалния вариант, т.е. ако тракторът се е движил плътно в дясно, е около 90 см, за което по делото не е надлежно доказано, че е достатъчно за безпрепятствено разминаване. При това положение, и като съобрази изнесеното от водача на трактора в свидетелските му показания, че в последния момент мотористът вместо в по-дясно с цел разминаване отляво на трактора, се отклонил вляво, поради което премазването е с дясна гума, би могло да се предположи, че последният, виждайки, че няма място за разминаване в неговата лента, е решил заобикаляне отдясно на трактора. В този смисъл, не кредитира заключението на вещото лице в частта, с която е интерпретирал поведението на участниците в пътния инцидент / и кой как-во си е мислел/, както и досежно извода за възможността за разминаване отляво, което е било водещо при определяне на високия процент на съпричиняване след приемане от страна на съда, че липсата на правоспособност е обяснение за неадекватното поведение на момчето.

След преценка на надлежно установените по делото данни за механизма на пътния инцидент, въззивният състав споделя извода, че същият е настъпил по вина и на двамата водачи. За основна причина за настъпването му намира противоправното поведение на водача на трактора, който знаейки, че част от композицията му заема насрещното платно за движение, не е предприел своевременно действие по спиране, за което е имал достатъчно време. Макар и нарушение на правилата за движение по пътищата, липсата на правоспособност за управление на моторно превозно средство от страна на мотоциклетиста не е достатъчна, за да обоснове наличие на съпричиняване за настъпилния вредоносен резултат, тъй като нарушения на правилата за

движение се допускат включително и от професионални шофьори, какъв то в случая е бил другият участник в движението. По делото не е установено по пътя на пълното и главно доказване, че неправомерното поведение на водача на мотора се дължи на липса на опит и умения. За установено в случая въззивният състав приема допуснатото от последния шофиране с несъобразена за конкретните пътни условия скорост, макар в рамките на позволената за участъка – нарушение по чл.20,ал.2 ЗДвП, което е основната причина за пътни инциденти от правоспособни шофьори. С оглед гореизложеното, настоящият състав приема, че в случая основна вина за настъпването на произшествието има трактористът, като намира, че приносът на пострадалото лице е в размер на 30 %. При това положение, размерът на така определените обезщетения следва да бъде намален съобразно приетия размер на съпричиняване от страна пострадалия, при което следващото се на ищците обезщетение възлиза в размер по 17 500 лв.

При този изход на спора първоинстанционното решение следва да се отмени в частта, в която исковете са отхвърлени за разликата над по 15 000 лв. до по 17 500лв. за всеки ищец, като се постанови ново, с което да се присъди разликата от по 2 500 лв.

Досежно разноските за първоинстанционното производство намира следното: Следващото се на процесуалния представител на ищците адвокат П. К. адвокатско възнаграждение, изчислено по реда на чл.38 ЗА след прилагане на тройното правило възлиза на 1 242.20лв., с ДДС, т.е. по-малко от определеното от състава на КОС, независимо от уважаване на част от подадената от ищците жалба. Тъй като няма искане от ответното дружество по реда на чл.248 ГПК за изменение на решението в частта на присъденото на адв. К. възнаграждение, решението в тази част следва да се потвърди. С оглед отхвърления размер от исковете, който е за 125 000 лв., следващите се на ответника разноски, които са признати от състава на КОС за сумата от 735.00 лв., възлиза на 574.20лв., или по 287.10 лв. на всеки от ищците, над който размер решението следва да се отмени.

Относно разноските пред настоящата инстанция, с оглед частичната основателност на подадената от ищцовата страна жалба, като съобрази обжалваемата част от решението, която е за общо 90 000 лв., следващото се на адв. К. възнаграждение по реда на чл.38 ЗА възлиза на 1 256.10лв., с ДДС от 251.20лв., или общо 1 507.30лв. Ищците следва да бъдат осъдени да заплатят на ответника сумата от 500 лв. – деловодни разноски, представляващи припадаща се част от заплатената в полза на САС д.т. и 300 лв. – юрисконсултско възнаграждение, или общо сумата от 800лв., т.е. по 400 лв. за всеки. Ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати в полза на САС допълнителна държавна такса в размер на 300 лв., дължима върху допълнително присъденото обезщетение от общо 5 000 лв., на основание

чл.78,ал.6 ГПК.

Водим от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260011 от 26.02.2021г., постановено по т.д. № 93/2019г., на ОС-Кюстендил, I ГО, 1-ви състав, в частта, с която са отхвърлени предявените от К. А. В., ЕГН: ***** и Н. Г. В., ЕГН: *****, и двамата с адрес: гр. ***, ул. „****“ № 64 срещу ЗД „Евроинс“ АД, ЕИК: 121265113, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Христофор Колумб“ № 43, искове по чл.226,ал.1 КЗ/отм./ за разликата над по 15 000 лв. до по 17 500лв. за всеки, представляващи обезщетение за причинени неимуществени вреди в следствие на смъртта на Н. А. В., настъпила при ПТП от 15.07.2014г., ведно със законната лихва върху сумите, начиная от 18.03.2016г. до окончателното им изплащане; както и в частта, с която К. А. В. и Н. Г. В. са осъдени да заплатят на „ЗД „Евроинс“ АД разноски за над по 287.10 лв. всеки от тях, вместо което постанови:

ОСЪЖДА ЗД „Евроинс“ АД, ЕИК: 121265113, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Христофор Колумб“ № 43, да заплати на К. А. В., ЕГН: ***** и Н. Г. В., ЕГН: *****, допълнително сумата от **по 2 500лв.** на всеки, представляваща разликата над по 15 000лв. до по 17 500лв., по искове с правно основание чл. 226, ал.1 КЗ (отм.), представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди в следствие на смъртта на Н. А. В., настъпила при ПТП от 15.07.2014г., ведно със законната лихва върху сумите, начиная от 18.03.2016г. до окончателното им изплащане.

ОСЪЖДА К. А. В., ЕГН: *****, и Н. Г. В., ЕГН: *****, да заплатят на ЗД „Евроинс“ АД, ЕИК: 121265113 разноски за въззивното производство – в размер на 800лв., или **по 400лв.** от всеки, на основание чл.78,ал.3 ГПК.

ОСЪЖДА ЗД „Евроинс“ АД, ЕИК: 121265113, да заплати на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА на адвокат П. К. – САК адвокатско възнаграждение за въззивното производство в размер на **1 507.30лв.**, с ДДС, и в полза на САС д.т. в размер на **300лв.**, на основание чл.78,ал.6 ГПК.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260011 от 26.02.2021г., постановено по т.д. № 93/2019г., на ОС-Кюстендил, I ГО, 1-ви състав, в останалата обжалвана част.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчване на преписи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____